

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

PRIPOROČILA

SODIŠČE EVROPSKE UNIJE

To besedilo sledi sprejetju novega Poslovnika Sodišča (UL L 265, 29.9.2012, str. 1) v Luxembourggu 25. septembra 2012. Nadomešča Pojasnilo o predlogih nacionalnih sodišč za začetek postopka predhodnega odločanja (UL C 160, 28.5.2011, str. 1) in odraža novosti, ki so uvedene s tem poslovnikom in ki lahko vplivajo na samo načelo vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču in na postopek vložitve takega predloga.

PRIPOROČILA

nacionalnim sodiščem v zvezi z začetkom postopka predhodnega odločanja

(2012/C 338/01)

I — SPLOŠNE DOLOČBE

Pristojnost Sodišča na področju predhodnega odločanja

1. Sistem predhodnega odločanja je temeljni mehanizem prava Evropske unije, katerega namen je dati sodiščem držav članic na voljo sredstvo za zagotavljanje enotne razlage in uporabe tega prava v Uniji.
2. Sodišče Evropske unije je na podlagi člena 19(3)(b) Pogodbe o Evropski uniji (v nadaljevanju: PEU) in člena 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: PDEU) pristojno za predhodno odločanje o vprašanih glede razlage prava Unije in veljavnosti aktov institucij, organov, uradov ali agencij Unije.
3. V skladu s členom 256(3) PDEU je za obravnavanje in odločanje o vprašanih, predloženih v predhodno odločanje v skladu s členom 267 PDEU, na posebnih področjih, določenih s Statutom, sicer pristojno Splošno sodišče. Ker pa Statut glede tega ni bil prilagojen, je Sodišče še naprej izključno pristojno za predhodno odločanje.
4. Člen 267 PDEU daje Sodišču splošno pristojnost na tem področju, vendar so z različnimi določbami primarnega prava določene izjeme in časovne omejitve te pristojnosti. Gre predvsem za člena 275 PDEU in 276 PDEU ter za člen 10 Protokola (št. 36) o prehodni ureditvi Lizbonske pogodbe (ULEU C 83, 30.3.2008, str. 1) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ V skladu z odstavki od 1 do 3 člena 10 Protokola št. 36 se pristojnosti Sodišča glede aktov Unije, ki so bili sprejeti na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah pred začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe in pozneje niso bili spremenjeni, ne spremenijo največ pet let od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe (1. decembra 2009). V tem obdobju lahko predlog za sprejetje predhodne odločbe glede takih aktov vložijo le sodišča držav članic, ki so sprejele pristojnost Sodišča, pri čemer vsaka od teh držav odloči, ali imajo pravico do predložitve Sodišču vsa sodišča ali le tista, ki odločajo na zadnji stopnji.

5. Ker postopek predhodnega odločanja temelji na sodelovanju med Sodiščem in sodišči držav članic, je treba za zagotovitev polne učinkovitosti tega postopka sodiščem držav članic dati spodnja priporočila.
6. Namen teh priporočil, ki niso zavezujoča, je dopolnitev naslova III Poslovnika Sodišča (členi od 93 do 118) in usmerjanje sodišč držav članic glede primernosti vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe ter zagotovitev praktičnih navodil glede oblike takega predloga in pojasnil glede njegovih učinkov.

Vloga Sodišča v okviru postopka predhodnega odločanja

7. Vloga Sodišča v postopku predhodnega odločanja je, kot je bilo navedeno zgoraj, podati razlago prava Unije ali odločiti o njegovi veljavnosti, ne pa to pravo uporabiti za dejansko stanje, na katerem temelji postopek v glavni stvari. To je naloga nacionalnega sodišča, in zato Sodišče ni pristojno niti za odločanje o dejanskih vprašanjih, ki se zastavljajo v okviru spora o glavni stvari, niti za odločanje o morebitnih razhajajočih se mnenjih glede razlage ali uporabe pravil nacionalnega prava.
8. Kadar Sodišče odloči glede razlage ali veljavnosti prava Unije, si tudi prizadeva dati koristen odgovor za rešitev spora o glavni stvari, vendar pa mora konkretne posledice tega odgovora ugotoviti predložitveno sodišče, morda tudi tako, da ne uporabi zadevnega nacionalnega pravila.

Odločitev o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe

Avtor predloga za sprejetje predhodne odločbe

9. V skladu s členom 267 PDEU lahko načeloma katero koli sodišče države članice, ki odloča v postopku, ki se konča s sodno odločbo, pri Sodišču vloži predlog za sprejetje predhodne odločbe. Sodišče pojem sodišča razlaga kot samostojen pojem prava Unije, v zvezi s tem pa upošteva več dejavnikov, kot so zakonska podlaga predložitvenega organa, njegova stalnost, obveznost njegove sodne pristojnosti, kontraktornost njegovega postopka, njegova uporaba pravnih pravil in njegova neodvisnost.
10. Nacionalno sodišče samo odloči, ali bo pri Sodišču vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, ne glede na to, ali so stranke v postopku v glavni stvari izrazile željo glede tega.

Predlog za sprejetje predhodne odločbe glede razlage

11. V skladu s členom 267 PDEU lahko katero koli zadevno sodišče pri Sodišču vloži predlog za sprejetje predhodne odločbe glede razlage pravila prava Unije, če meni, da je to potrebno za rešitev spora, o katerem odloča.
12. Sodišče, zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, pa načeloma mora na Sodišče vložiti tak predlog, razen če na zadevnem področju že obstaja sodna praksa (in morebitne nove okoliščine ne vzbujajo resničnega dvoma o možnosti uporabe sodne prakse v obravnavanem primeru) ali če je pravilna razlaga zadevnega pravnega pravila očitna.
13. Tako lahko nacionalno sodišče, zlasti če presodi, da je sodna praksa Sodišča dovolj jasna, samo odloči o pravilni razlagi prava Unije in ga uporabi za dejansko stanje, ki ga ugotovi. Vendar je lahko predlog za sprejetje predhodne odločbe še posebej koristen, kadar gre za vprašanje nove razlage, ki je splošnega pomena za enotno uporabo prava Unije, ali kadar obstoječe sodne prakse ni mogoče uporabiti za novo dejansko stanje.
14. Da bi Sodišče lahko jasno opredelilo predmet spora o glavni stvari in vprašanja, ki se pri tem postavljajo, je koristno, da nacionalno sodišče za vsako postavljeno vprašanje pojasni, zakaj je zaprosena razlaga potrebna za izdajo njegove sodbe.

Predlog za sprejetje predhodne odločbe glede presoje veljavnosti

15. Čeprav lahko sodišča držav članic zavrnejo razloge za neveljavnost, ki se navajajo pred njimi, pa lahko neveljavnost akta institucije, organa, urada ali agencije Unije razglasi le Sodišče.

16. Katero koli nacionalno sodišče, ki dvomi o veljavnosti takega akta, torej **mora** pri Sodišču vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe, ob tem pa navesti, zakaj meni, da ta akt morda ni veljaven.

17. Če to sodišče resno dvomi o veljavnosti akta institucije, organa, urada ali agencije Unije, na katerem temelji nacionalni akt, lahko izjemoma začasno zadrži izvajanje tega akta ali v zvezi s tem sprejme kateri koli drug začasni ukrep. Nato mora Sodišču predložiti vprašanje glede veljavnosti in navesti, zakaj meni, da navedeni akt ni veljaven.

Primeren čas za vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

18. Nacionalno sodišče lahko predlog za sprejetje predhodne odločbe vложи pri Sodišču, takoj ko ugotovi, da je za izdajo njegove sodbe potrebna odločitev glede razlage ali veljavnosti prava Unije. To sodišče namreč lahko najbolje presodi, v kateri fazi postopka je treba vložiti tak predlog.

19. Vseeno pa je zaželeno, da se odločitev o predlogu za sprejetje predhodne odločbe sprejme v tisti fazi postopka, v kateri predložitveno sodišče lahko opredeli dejanski in pravni okvir zadeve, da bi Sodišče imelo na voljo vse elemente za morebitno presojo, ali se za spor o glavni stvari uporablja pravo Unije. Za učinkovito izvajanje sodne oblasti je prav tako zaželeno, da se predlog vложи po kontradiktorni obravnavi.

Oblika in vsebina predloga za sprejetje predhodne odločbe

20. Odločba, s katero sodišče države članice predloži Sodišču eno ali več vprašanj v predhodno odločanje, je lahko v kakršni koli obliki, ki jo dovoljuje nacionalno procesno pravo. Vendar je treba upoštevati, da bo ta dokument podlaga za postopek pred Sodiščem in da mora to imeti na voljo elemente, ki mu omogočajo, da predložitvenemu sodišču koristno odgovori. Poleg tega se strankam v postopku v glavni stvari in drugim zainteresiranim subjektom iz člena 23 Statuta, med drugim državam članicam, vroči samo predlog za sprejetje predhodne odločbe, zato da se pridobijo njihova morebitna pisna stališča.

21. Ker je treba predlog za sprejetje predhodne odločbe prevesti v vse uradne jezike Evropske unije, naj bo torej napisan preprosto, jasno in natančno, brez odvečnih elementov.

22. Pogosto približno deset strani zadostuje za ustrezen predstavitev okvira predloga za sprejetje predhodne odločbe. Kljub jedrnatosti mora biti ta predlog vseeno dovolj popoln in mora vsebovati vse upoštevne podatke, tako da lahko Sodišče in tudi zainteresirani subjekti, ki imajo pravico predložiti stališča, dobro razumejo dejanski in pravni okvir postopka v glavni stvari. V skladu s členom 94 Poslovnika mora predlog za sprejetje predhodne odločbe poleg besedila vprašanj, ki se Sodišču predložijo v predhodno odločanje, vsebovati:

- povzetek predmeta spora in upoštevni dejstev, kakor jih je ugotovilo predložitveno sodišče, ali vsaj navedbo dejanskih okoliščin, na katerih vprašanja za predhodno odločanje temeljijo;
- vsebino nacionalnih določb, ki naj bi se uporabile v obravnavani zadevi, in po potrebi upoštevno nacionalno sodno prakso⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Predložitveno sodišče naj v zvezi s tem zagotovi natančne navedbe teh besedil in njihove objave, kot je stran uradnega lista ali določene zbirke ali napolnilo na spletno stran.

— razloge, ki so predložitvenemu sodišču vzbudili dvom glede razlage ali veljavnosti nekaterih določb prava Unije, in pojasnitev zveze, ki po mnenju predložitvenega sodišča obstaja med temi določbami in nacionalno zakonodajo, ki jo je treba uporabiti v sporu o glavni stvari.

23. Upoštevne določbe prava Unije v obravnavani zadevi je treba v predlogu za sprejetje predhodne odločbe opredeliti kar se da natančno in po potrebi navesti kratek povzetek upoštevnih trditev strank v sporu o glavni stvari.

24. Če predložitveno sodišče presodi, da je to sposobno storiti, lahko nazadnje strnjeno poda mnenje o odgovorih, ki jih je treba dati na vprašanja, predložena v predhodno odločanje. Taka navedba je lahko za Sodišče koristna, zlasti kadar je pozvano, naj o predlogu odloči po hitrem ali nujnem postopku.

25. Za lažje branje predloga za sprejetje predhodne odločbe je pomembno, da ga Sodišče prejme natipkanega. Da bi se to lahko sklicevalo nanj, je prav tako koristno, da so strani in odstavki predložitvene odločbe – ki mora biti datirana in podpisana – oštevilčeni.

26. Sama vprašanja za predhodno odločanje morajo biti v posebnem, jasno označenem delu predložitvene odločbe, najbolje na njenem začetku ali koncu. Biti morajo sama po sebi razumljiva, ne da bi se v njih sklicevalo na obrazložitev predloga, iz katere pa je razviden kontekst, potreben za ustrezno razumevanje obsega zadeve.

27. Sodišče v postopku predhodnega odločanja načeloma povzame podatke iz predložitvene odločbe, vključno s poimenovanji in osebnimi podatki. Torej predložitveno sodišče, če presodi, da je to potrebno, v predlogu za sprejetje predhodne odločbe samo zakrije nekatere podatke ali eni ali več osebam ali subjektom, ki jih zadeva spor o glavni stvari, zagotovi anonimnost.

28. Sodišče lahko po vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe po uradni dolžnosti ali na zahtevo predložitvenega sodišča ali na predlog stranke v sporu o glavni stvari prav tako zagotovi tako anonimnost. Tak predlog pa mora biti, zato da je učinkovit, vložen v najzgodnejši fazi postopka in vsekakor pred objavo obvestila o obravnavani zadevi v *Uradnem listu Evropske unije* in vročitvijo predloga za sprejetje predhodne odločbe zainteresiranim subjektom iz člena 23 Statuta.

Učinki predloga za sprejetje predhodne odločbe na nacionalni postopek

29. Čeprav nacionalno sodišče ostane pristojno za sprejetje začasnih ukrepov, zlasti v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe glede presoje veljavnosti (glej točko 17 zgoraj), vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe kljub temu povzroči prekinitev nacionalnega postopka, dokler Sodišče ne odloči.

30. Za učinkovit potek postopka predhodnega odločanja pred Sodiščem in za ohranitev njegovega polnega učinka mora predložitveno sodišče opozoriti Sodišče o vseh procesnih dejanjih, ki bi lahko vplivala na postopek pred njim, zlasti o vstopu novih strank v nacionalni postopek.

Stroški in brezplačna pravna pomoč

31. Postopek predhodnega odločanja pred Sodiščem je brezplačen in to ne odloča o stroških strank v sporu, ki poteka pred predložitvenim sodiščem; za odločitev o tem je pristojno to sodišče.

32. Če ena od strank v postopku v glavni stvari nima zadostnih sredstev, ji lahko predložitveno sodišče, če to dopuščajo nacionalna pravila, dodeli brezplačno pravno pomoč za pokritje stroškov, zlasti stroškov za zastopanje, ki jih ima pred Sodiščem. Sodišče lahko tudi samo dodeli tako pomoč, če zadevni stranki še ni bila odobrena na nacionalni ravni ali če odobrena pomoč ne krije stroškov pred Sodiščem ali jih krije le delno.

Korespondenca med Sodiščem in nacionalnimi sodišči

33. Predlog za sprejetje predhodne odločbe in upoštevnostne listine (med drugim spis v zadevi ali njegov prepis, če je to potrebno) mora nacionalno sodišče, ki predlaga postopek predhodnega odločanja, poslati neposredno Sodišču. Pošiljko je treba poslati s priporočeno pošto sodnemu tajništvu Sodišča (Rue du Fort Niedergrünewald, L-2925 Luxembourg).

34. Sodno tajništvo Sodišča bo vse do vročitve odločbe o predlogu za sprejetje predhodne odločbe predložitenemu sodišču v stiku s tem sodiščem in mu bo pošljalo prepise procesnih aktov.

35. Sodišče svojo odločbo pošlje predložitenemu sodišču. Zaželeno je, da to sodišče obvesti Sodišče, kako je uporabilo njegovo odločbo v sporu o glavni stvari, in mu sporoči svojo končno odločitev.

II — POSEBNE DOLOČBE V ZVEZI S PREDLOGI ZA SPREJETJE PREDHODNIH ODLOČB, KI SO NUJNI

36. Pod pogoji iz člena 23a Statuta in členov od 105 do 114 Poslovnika se lahko predlog za sprejetje predhodne odločbe v nekaterih okoliščinah obravnava po hitrem ali nujnem postopku.

Pogoji za uporabo hitrega ali nujnega postopka

37. O uporabi teh postopkov odloči Sodišče. Načeloma Sodišče o tem odloči le na obrazložen predlog predložitenega sodišča. Izjemoma lahko Sodišče kljub temu po uradni dolžnosti odloči, da se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po hitrem ali nujnem postopku, kadar je to potrebno zaradi narave ali okoliščin zadeve.

38. V skladu s členom 105 Poslovnika je mogoče predlog za sprejetje predhodne odločbe z odstopanjem od določb Poslovnika obravnava po **hitrem postopku**, če je treba zadevo zaradi njene narave obravnava v kar najkrajšem času. Ker ta postopek nalaga velike omejitve vsem udeležencem postopka, zlasti vsem državam članicam, ki so pozvane, naj stališča podajo pisno ali ustno v precej krajših rokih kot običajno, je njegovo uporabo mogoče predlagati le v posebnih okoliščinah, ki upravičujejo hitro odločitev Sodišča o postavljenih vprašanjih. Številnost oseb ali pravnih položajev, na katere bi se lahko nanašala odločba, ki jo mora izdati predložitevno sodišče, potem ko je pri Sodišču vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, kot taka ni izjemna okoliščina, ki bi lahko upravičila uporabo hitrega postopka ⁽¹⁾.

39. To velja še toliko bolj glede **nujnega postopka predhodnega odločanja** iz člena 107 Poslovnika. Ta postopek, ki se uporablja le na področjih iz naslova V tretjega dela PDEU v zvezi z območjem svobode, varnosti in pravice, namreč zadevnim udeležencem postavlja še večje omejitve, predvsem zato, ker omejuje število strank, ki lahko predložijo pisna stališča, in ker v izjemno nujnih primerih omogoča, da se pisni del postopka pred Sodiščem povsem opusti. Uporaba tega postopka se tako lahko predlaga le v okoliščinah, v katerih je absolutno nujno, da Sodišče o vprašanjih, ki jih je predložilo predložitevno sodišče, odloči zelo hitro.

40. Čeprav na tem mestu takih okoliščin ni mogoče taksativno naštet, zlasti zaradi različnosti in nenehnih sprememb pravil Unije, ki urejajo območje svobode, varnosti in pravice, bi lahko nacionalno sodišče predlagalo nujni postopek predhodnega odločanja recimo v primeru iz člena 267, četrti odstavek, PDEU glede osebe, ki je priprta ali ji je odvzeta prostost, če je odgovor na postavljeno vprašanje odločilen za presojo pravnega položaja te osebe, ali v sporu glede roditeljske pravice ali varstva in vzgoje otrok, kadar je pristojnost sodišča, ki mu je zadeva predložena na podlagi prava Unije, odvisna od odgovora na vprašanje za predhodno odločanje.

⁽¹⁾ Za ponazoritev okoliščin, na podlagi katerih so bili sprejeti ali zavrnjeni predlogi za hitri postopek, vloženi na podlagi člena 104a Poslovnika Sodišča z dne 19. junija 1991, kakor je bil spremenjen, glej sklepe predsednika Sodišča, dostopne na spletnem mestu www.curia.europa.eu (v rubriki „Sodna praksa“ je treba v obrazcu za iskanje izbrati ta merila: Dokumenti – Dokumenti, ki niso objavljeni v Zbirki odločb – Sklepi – Hitri postopek).

Predlog za uporabo hitrega ali nujnega postopka predhodnega odločanja

41. Da bi Sodišče lahko hitro odločilo, ali je treba uporabiti hitri ali nujni postopek predhodnega odločanja, je treba v predlogu natančno navesti pravne in dejanske okoliščine, ki upravičujejo nujnost, in zlasti nevarnosti uporabe običajnega postopka za odločanje o predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

42. Predložitveno sodišče kar se da jedrnato navede stališče glede odgovorov na postavljena vprašanja. Taka navedba omogoča hitrejši postopek, saj stranke v postopku v glavni stvari in drugi udeleženci v postopku lažje oblikujejo stališče, Sodišče pa lažje sprejme odločitev.

43. Predlog za hitri ali nujni postopek predhodnega odločanja mora biti podan nedvoumno, tako da lahko sodno tajništvo Sodišča nemudoma ugotovi, da spis zahteva posebno obravnavo. Zato je zaželeno, da predložitveno sodišče pojasni, kateri od teh postopkov se predlaga za obravnavano zadevo, in v predlogu navede upoštevni člen Poslovnika (člen 105 v zvezi s hitrim postopkom ali člen 107 v zvezi z nujnim postopkom). Ta navedba mora biti na jasno vidnem mestu predložitvene odločbe (na primer na vrhu strani ali v ločenem sodnem aktu). Na tak predlog je lahko opozorjeno v morebitnem spremnem dopisu predložitvenega sodišča.

44. Glede same predložitvene odločbe je treba opozoriti, da je njena jedrnatost še toliko pomembnejša v primeru nujnosti, saj prispeva k hitrejšemu postopku.

Korespondenca med Sodiščem, predložitvenim sodiščem in strankami v postopku v glavni stvari

45. Predložitveno sodišče, ki predlaga hitri ali nujni postopek, naj za hitrejšo in lažje komuniciranje s tem sodiščem in strankami pred njim navede elektronski naslov ali številko telefaksa, ki ju Sodišče lahko uporabi, pa tudi elektronske naslove in morebitne številke telefaksa zastopnikov zadevnih strank.

46. Najprej se lahko Sodišču po elektronski pošti (ECJ-Registry@curia.europa.eu) ali telefaksu (+352 43 37 66) pošlje prepis podpisane predložitvene odločbe skupaj s predlogom za uporabo hitrega ali nujnega postopka. Predlog za sprejetje predhodne odločbe in predlog za hitri ali nujni postopek se lahko začneta obravnavati po prejemu takega prepisa. Izvirnik teh aktov je treba kljub temu čim prej posredovati v sodno tajništvo Sodišča.
